Omgevingsdienst
Achterhoek

Herijking geurbeleid Berkelland

Gemeente Berkelland

Mark Daalwijk, 28 augustus 2018

Motie

"Een herijking maken van het geurbeleid in Berkelland, gericht op een daling van aantal odeurs, die aansluit en gebruikmaakt van de recentste landelijke ontwikkelingen en inzichten op dit terrein."

gemeente Berkelland

MOTIE
Artikel 34 Reglement van Orde

Motie naar aanleiding van agendapunt: 6

Onderwerp: Herijking Geurbeleid

Indiener: E. Slotboom (D66)

De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op 27 juni 2017.

Overwegende dat:

1. de schaalvergroting in de landbouwsector gaande is;
2. met het Gelders Plussenbeleid de maximale bouwblokgrootte als beperking komt te vervallen;
3. in dat geval de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Berkelland een grensstellende invloed heeft;
4. het gemeentelijke geurbeleid momenteel 14 odeur toe staat in het buitengebied en daarmee landelijk een koppositie inneemt. Ter vergelijking: op bedrijventerreinen in Berkelland is maximaal 3 odeur toegestaan en in het buitengebied van de provincie Friesland geldt 8 odeur geldt.
5. intensieve veehouderij aantoonbaar (landelijk onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden) een negatieve invloed heeft op de gezondheid van omwonenden.

Verzoekt het college:

- om een herijking te maken van het geurbeleid in Berkelland, gericht op een daling van aantal odeurs, die aansluit en gebruikmaakt van de recentste landelijke ontwikkelingen en inzichten op dit terrein.
- met een voorstel hiervoor naar de raad te komen voor 1-1-2018.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

D66	GB	PvdA	GL
E. Slotboom	A. Bosman	P. Brugman	P. Knuvers

CDA	OBL	VVD

Geuremissie en geurbelasting

1. **geuremissie** is geuruitstoot uit dierenverblijf (bron)
   - berekende geuremissie = aantal dieren x geuremissiefactor
   - geuremissiefactor verschilt per diercategorie en stalsysteem (zie in dit verband discussie over combiluchtwassers)
   - bepaalde diercategorieën hebben geen geuremissiefactor (bijv. melkrundvee) -> wel een afstandsnorm

2. **geurbelasting** is hoeveelheid geur bij de ontvanger (geurgevoelig object, zoals een woning of school)
   - geurbelasting moet worden bepaald door berekende geuremissie en andere variabelen in te voeren in rekenmodel

Achter- en voorgrondbelasting

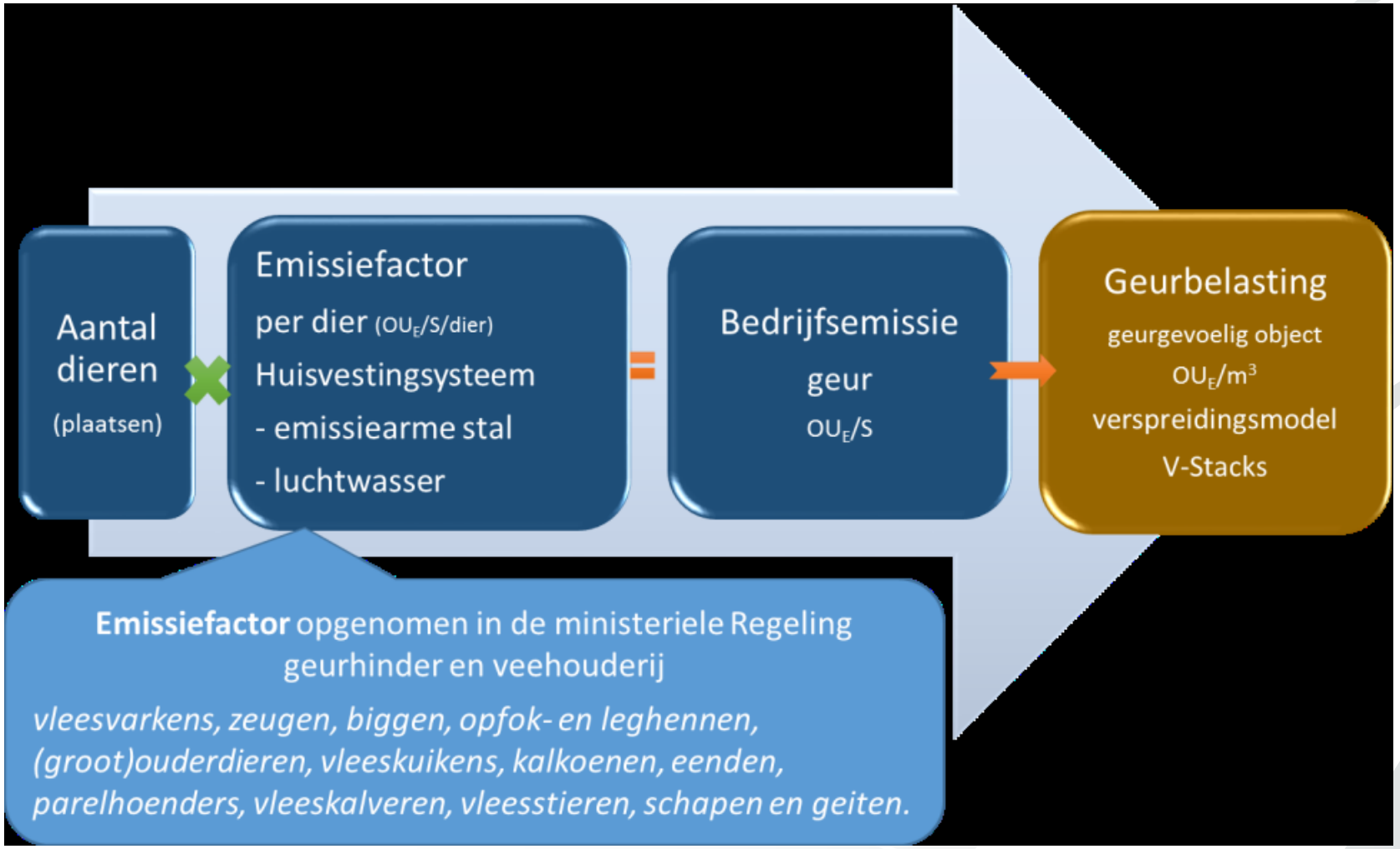
1. **achtergrondbelasting:** bij elkaar opgetelde (cumulatieve) geurbelasting door veehouderijen in een gebied
   - deze systematiek wordt toegepast om effecten op het woon- en leefklimaat voor een bepaald gebied in kaart te brengen (bij RO, MER en onderbouwing geurverordening)

2. **voorgrondbelasting:** individuele geurbelasting door een veehouderij ("stankcirkel")
   - wordt aan getoetst bij omgevingsvergunning milieu en melding Activiteitenbesluit, maar ook bij RO

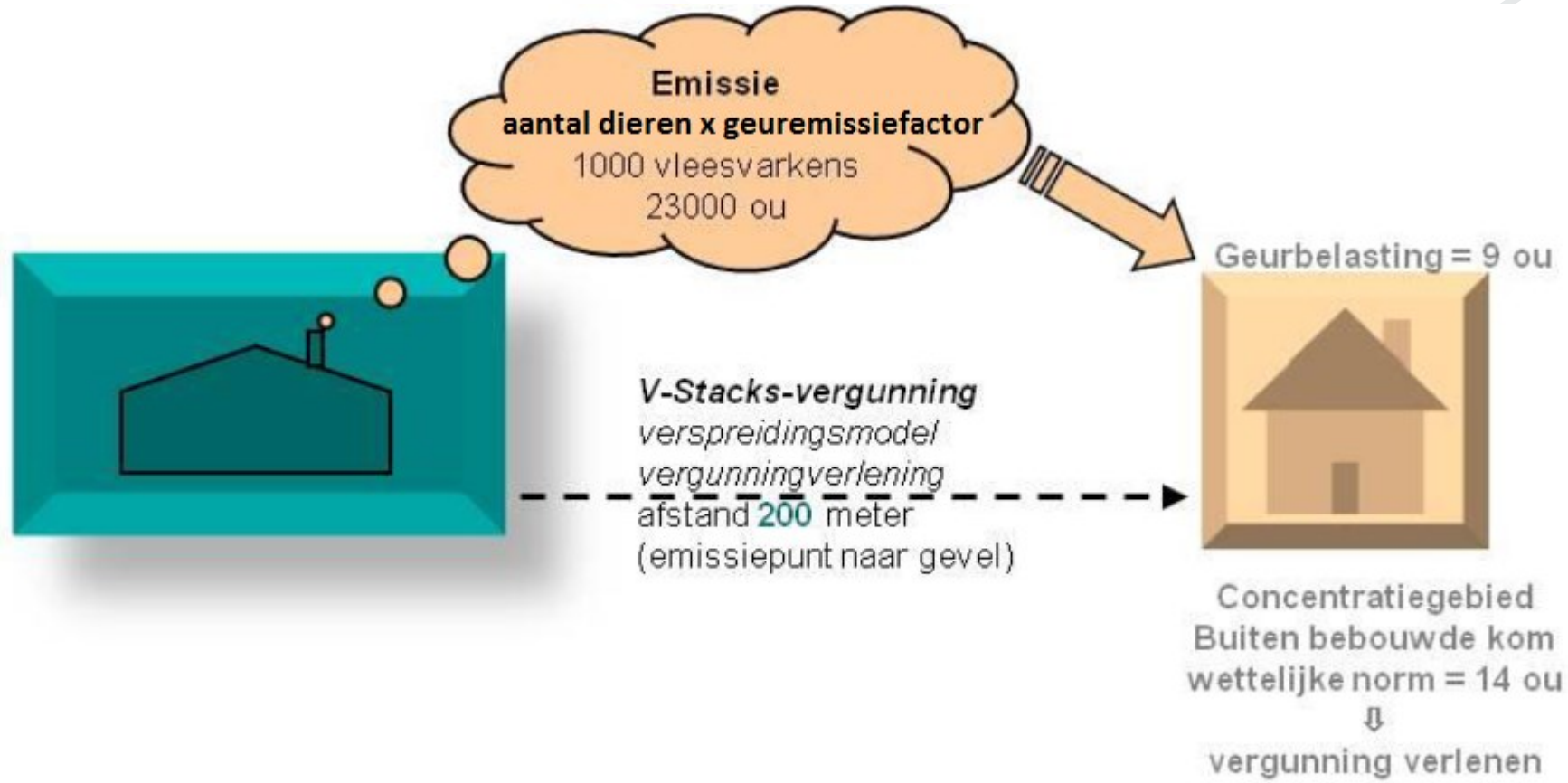
- voor- en achtergrondbelasting hangen met elkaar samen, maar de waarden zijn qua hinderbeleving niet vergelijkbaar

- voorgrondbelasting van 10 odour units is vergelijkbaar met achtergrondbelasting van 20 odour units (verhouding 1:2)

Bepalen geuremissie en voorgrondbelasting

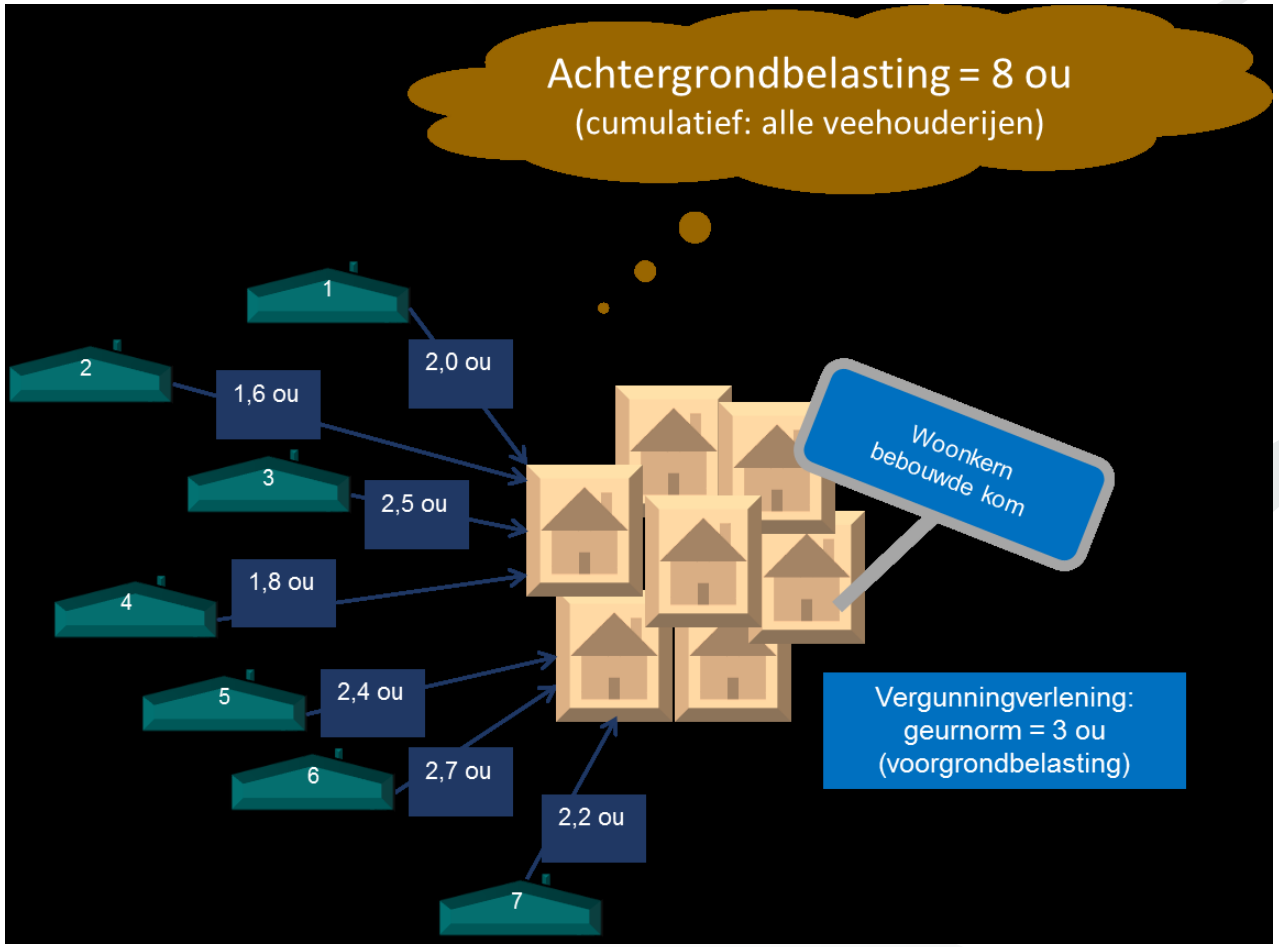

Bepalen geuremissie en voorgrondbelasting (2)

Bepalen achtergrondbelasting

- geen kwestie van optellen individuele voorgrondbelastingen, maar berekening van meerdere geurbronnen in computermodel met diverse variabelen (zoals emissiepunthoogte en –diameter)

Huidig beoordelingskader geur

- Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)
- Regeling geurhinder en veehouderij (geuremissiefactoren)
- Activiteitenbesluit milieubeheer
- Verordening geurhinder en veehouderij Berkelland
- hebben allen betrekking op voorgrondbelasting
- geurnormen zijn 98-percentielen -> bedrijven hoeven 2% van de tijd (= ruim 175 uur of 7 dagen) niet te voldoen aan geurnormen!

Ligging geurgevoelig object	**Geurnorm**	**Minimale afstand**	**Gevel-tot-gevel-afstand**
Binnen bebouwde kom Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede (wettelijke standaardnorm)	3 odour units/m^3	100 meter	50 meter
Binnen bebouwde kom kleine kernen (geurverordening 2008)	6 odour units/m^3	75 meter	50 meter
Buiten bebouwde kom (wettelijke standaardnorm)	14 odour units/m^3	50 meter	25 meter
	Bijv. varkens, pluimvee en vleeskalveren	*Bijv. melkkoeien en paarden*	*Alle veehouderijtypen*

Samenvatting begrippen

- **geuremissie:** geuruitstoot uit dierenverblijf (bron), komt overeen met aantal dieren x geuremissiefactor

- **geurbelasting:** hoeveelheid geur bij de ontvanger (geurgevoelig object), te bepalen met rekenmodel

- **achtergrondbelasting:** bij elkaar opgetelde (cumulatieve) geurbelasting door veehouderijen in een gebied (woon- en leefklimaat)

- **voorgrondbelasting:** individuele geurbelasting door een veehouderij (“stankcirkel”) op een geurgevoelig object

- **geurnorm:** maximale voorgrondbelasting volgens Wgv/Activiteitenbesluit of gemeentelijke geurverordening

- **geuremissiefactor:** geuruitstoot per dier per seconde (afhankelijk van diercategorie en stalsysteem)

Geurverordening

- geurverordening: lokale bevoegdheid om eigen geurnormen (voorgrondbelasting) te stellen binnen wettelijke bandbreedte van 0,1 tot 14 odour units voor bebouwde kom en 3 tot 35 odour units voor buitengebied

- geurnormen en minimumafstanden zijn soepeler of strenger te stellen

- bepaalde zaken zijn niet te regelen in geurverordening:
  - minimumafstanden gevel-tot-gevel
  - achtergrondbelasting
  - 98-percentiel

- wettelijke vereisten aan opstellen/wijzigen geurverordening:
  - in beeld brengen huidige en te verwachten geursituatie (achtergrondbelasting) -> conform voorliggende geurrapport
  - betrekken gewenste ruimtelijke inrichting gebied: geurgebiedsvisie (volgende stap procedure nieuw geurbeleid)
  - ingaan op relatie tussen geurbelasting en geurhinder

Wat bereik je met strengere geurnorm in lokaal geurbeleid?

1. strengere geurnorm lost geurhinder in bestaande situaties niet op (i.v.m. bestaande rechten veehouderijen)
2. strengere geurnorm levert alleen in geval van uitbreiding bijdrage aan potentieel minder hoge geurbelasting dan nu het geval is:
   a. bedrijven die qua geurbelasting in bestaande situatie onder aangepaste geurnorm zitten -> uitbreiding mogelijk tot maximaal die aangepaste geurnorm (dus minder uitbreidingsruimte dan nu)
   b. bedrijven die qua geurbelasting in bestaande situatie boven aangepaste geurnorm zitten -> hoeven bij uitbreiding niet aan die geurnorm te voldoen (i.v.m. bestaande rechten), maar moeten wel een eindje richting die geurnorm opschuiven (mate waarin hangt af van bedrijfsspecifieke situatie)

Geurrapportage

- rapport “Veehouderij, geur en mogelijke effecten van andere geurnormen (fase 1)” (20 april 2018)

- rapport “Effect lagere geurverwijdering combiluchtwassers op de huidige geursituatie” (concept 23 juli 2018, definitief 27 augustus 2018)

- opgesteld door Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in opdracht van ODA voor gemeente Berkelland

- o.b.v. algemeen aanvaarde inzichten zoals die ook in Noord-Brabant zijn gebruikt bij aanpassen geurverordeningen

- Brabantse situatie wezenlijk anders dan in Berkelland (geldt bijvoorbeeld ook voor Friesland)

Combiluchtwassers

- april 2018: WUR-onderzoek wijst uit dat gecombineerde luchtwassers niet de wettelijke geurreductie halen, dus geuremissiefactoren zijn te laag

- aangepaste geuremissiefactoren in Regeling geurhinder en veehouderij -> 20 juli 2018 in werking getreden

- in Berkelland aan 23 veehouderijen combiluchtwassers vergund

- geuremissie en geurbelasting daarom lokaal hoger dan verondersteld in eerste geurrapport

- aanleiding voor aanvullend geurrapport

- combiluchtwassers vallen weg als meest vergaande techniek voor geurreductie veehouderij -> per saldo minder uitbreidingsmogelijkheden qua dieraantallen

Schema uitgevoerd onderzoek

- inclusief worst case verkenning onder huidige geurnormen -

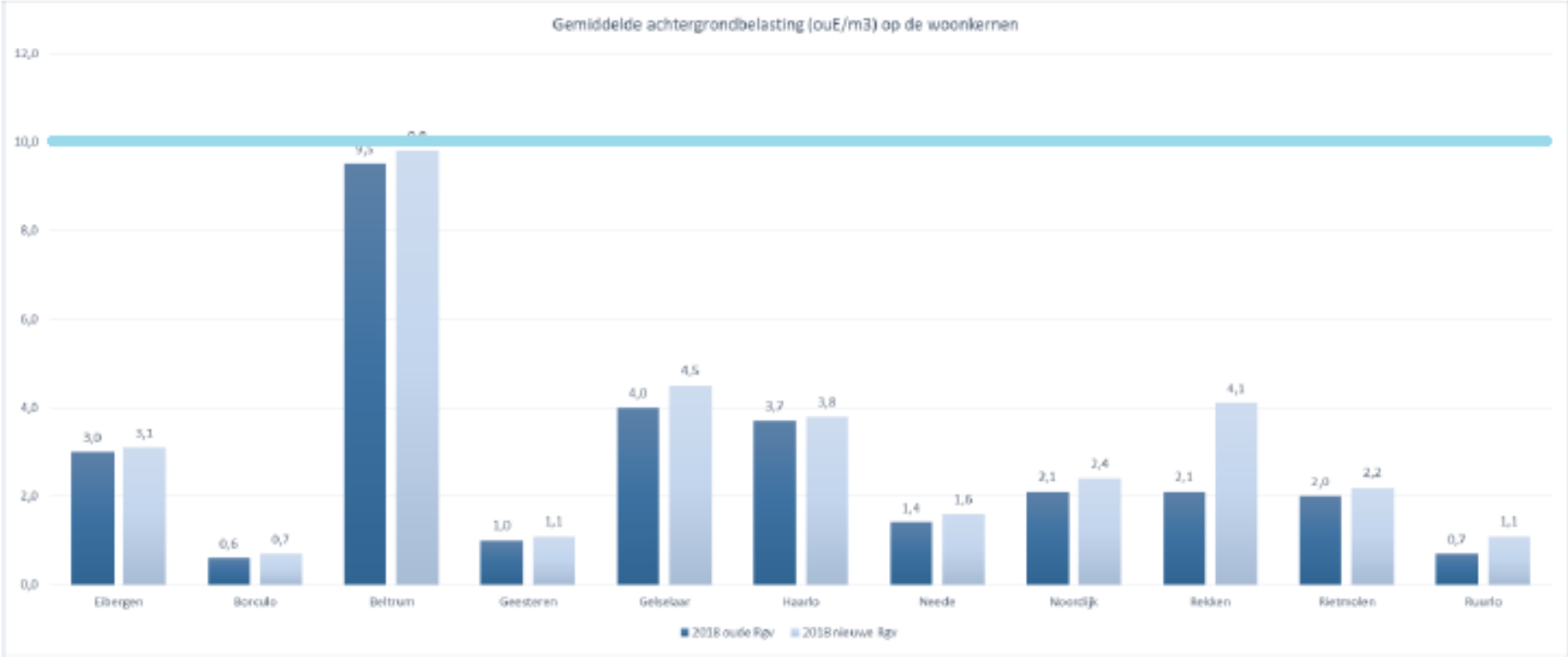
N.B. Bovenstaande scenario's hebben betrekking op voorgrondbelasting.

Maximale waarden achtergrondbelasting

- formeel geen wettelijke normen voor achtergrondbelasting
- in de praktijk en vanuit jurisprudentie wel: tabellen uit Handreiking bij de Wgv (goed woon- en leefklimaat RO) -> dus bindend
- GGD-advieswaarden: niet algemeen/juridisch geaccepteerd
  - kritiek op onderzoeksmethodiek
  - onderzoek uitgevoerd voor te beperkt gebied

Achtergrond geurbelasting		
Geurhinder percentage	*Handreiking bij de Wgv op basis van PRA*	*Gezondheidskundige advieswaarde GGD op basis van onderzoek Geelen e.a. 2015*
12% (woonkernen)	10 Ou	5 Ou
20% (buitengebied)	20 Ou	10 Ou

Huidige gemiddelde achtergrondbelasting (maat voor woon- en leefklimaat)

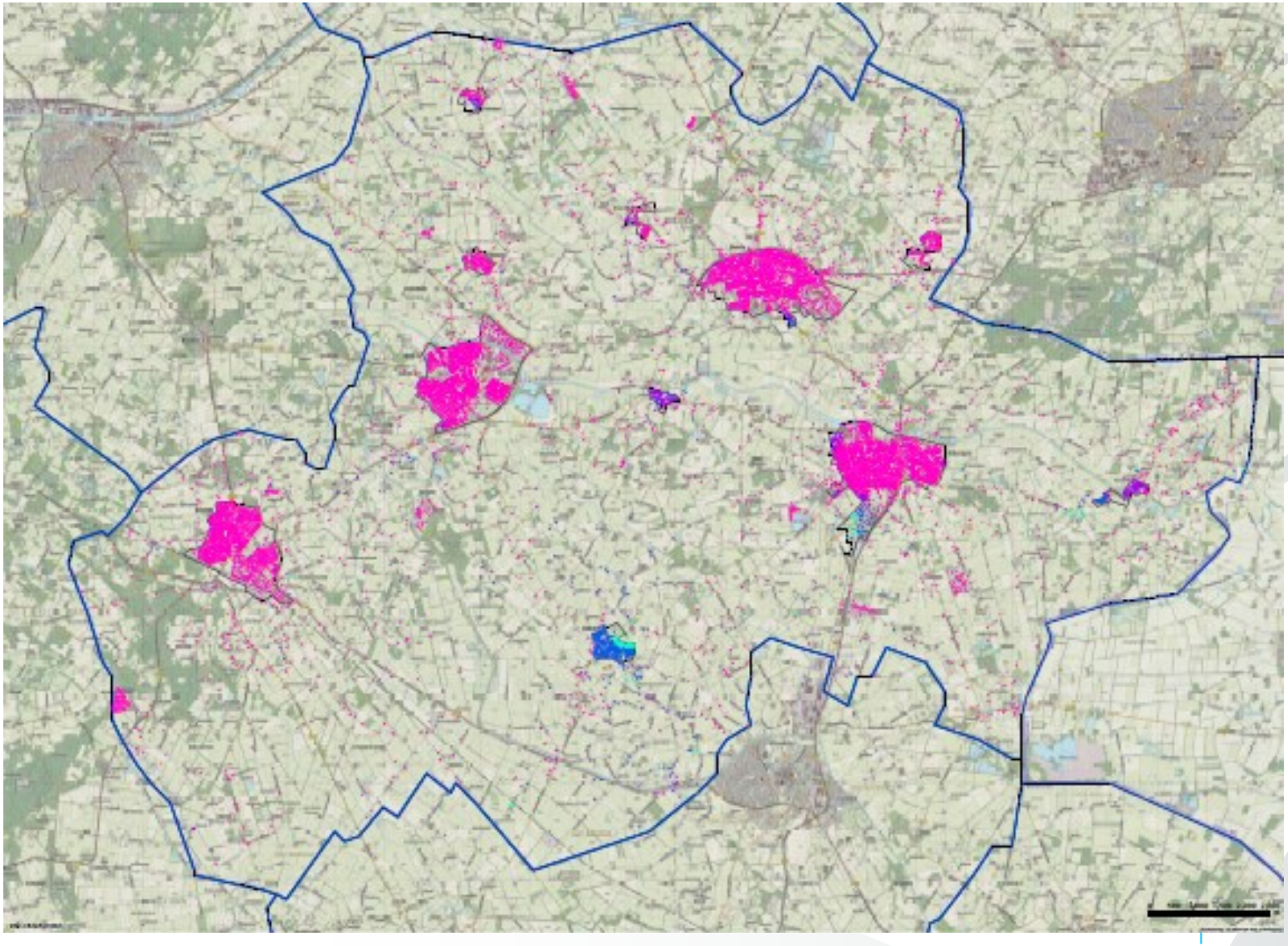
Huidige woon- en leefklimaat

- gemiddeld genomen in ruim 95% gevallen zeer goed of goed tot redelijk, 4% matig en 0,9% matig tot slecht

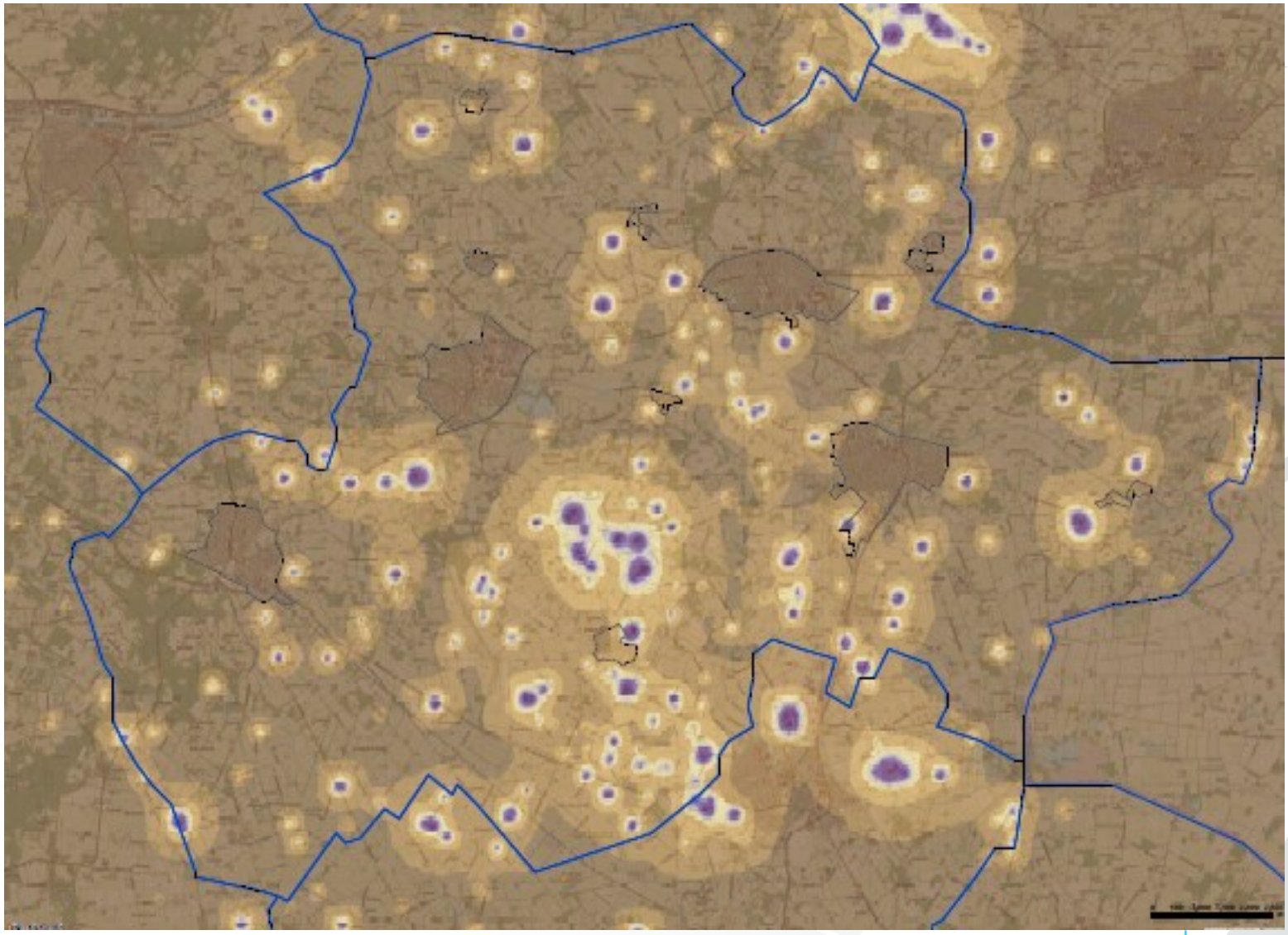
- Beltrum scoort binnen Berkelland het slechtst, maar voldoet gemiddeld nog steeds aan juridisch geaccepteerde waarde voor aanvaardbaar woon- en leefklimaat

- overschrijding juridisch geaccepteerde waarden verschilt per locatie: delen van Beltrum (80 woningen = 12%) en in mindere mate delen van Eibergen (35 woningen = 0,7%), Gelselaar (1 woning = 0,8%) en buitengebied (76 woningen = 2,2%)

Huidige woon- en leefklimaat (2)

Huidige achtergrondbelasting

Scenario maximale uitbreiding onder huidige geurnormen

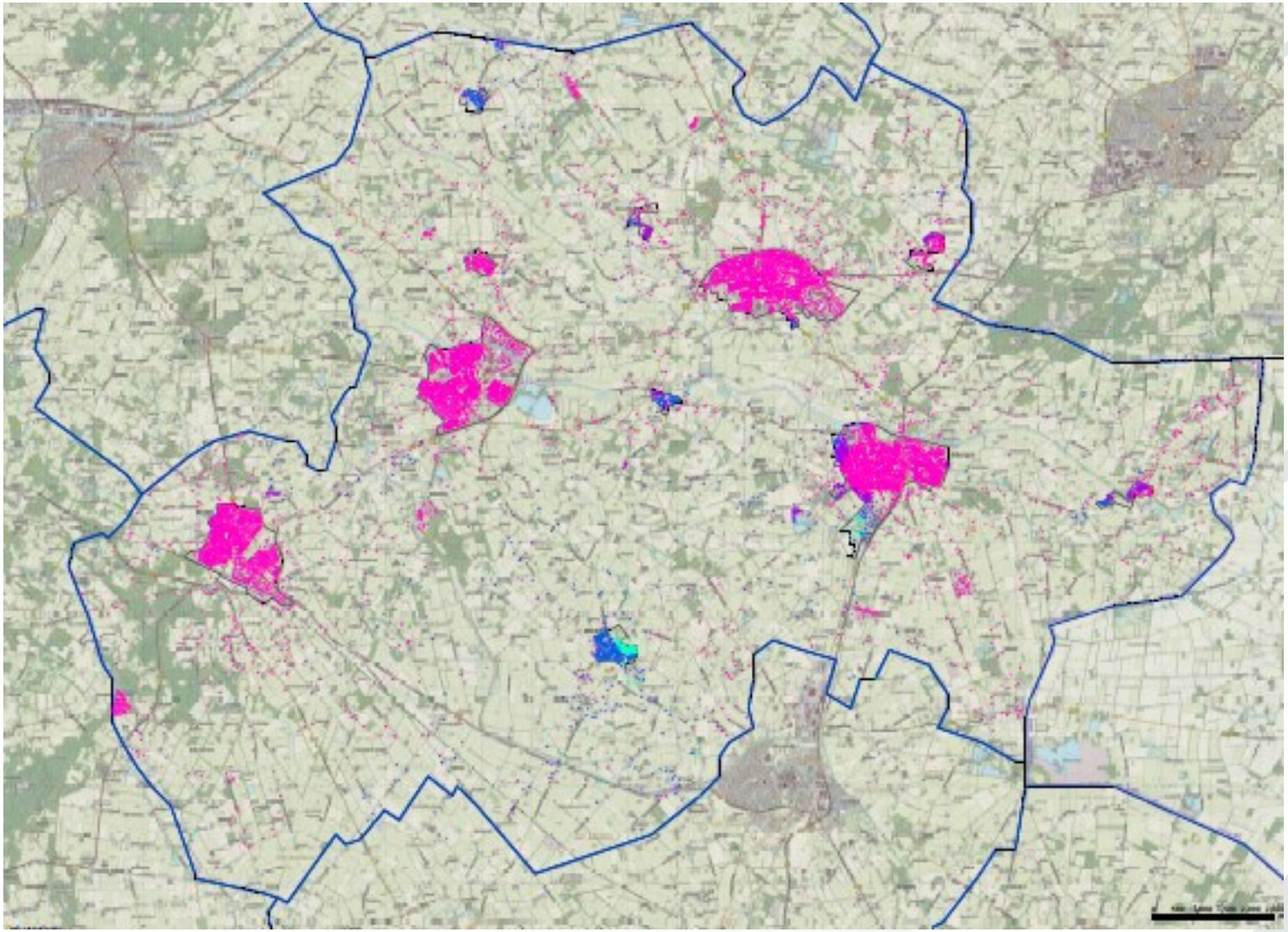
- binnen huidige geurnormen nog vrije emissieruimte (bedrijven kunnen uitbreiden tot aan de norm; worst case)

- gemiddeld genomen blijft achtergrondbelasting onder juridisch geaccepteerde waarden (woon- en leefklimaat in 93% van de gevallen nog zeer goed of goed tot redelijk)

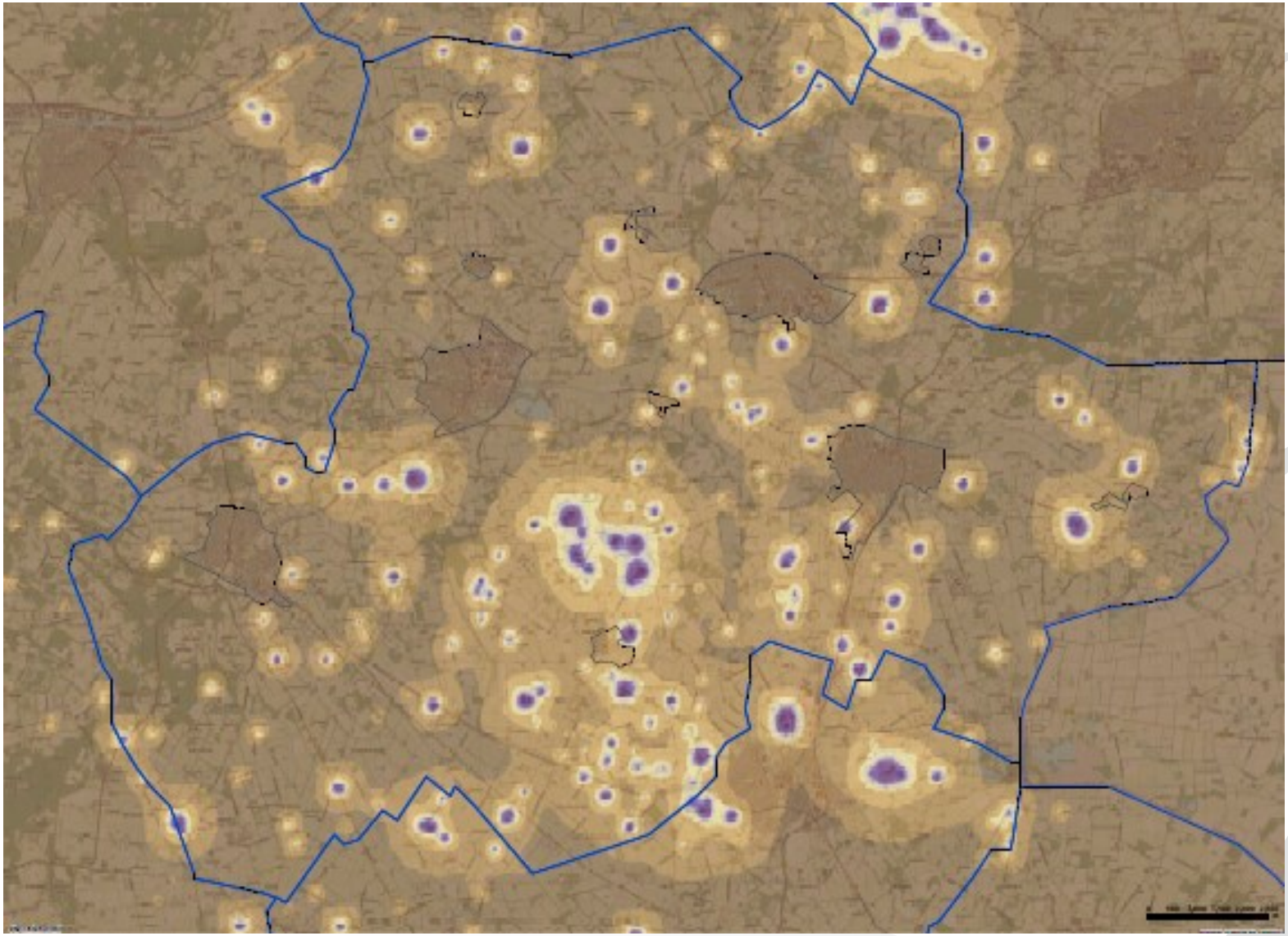
- verschillen per locatie:
  - vooral in kern Beltrum lopen waarden op tot boven juridisch geaccepteerde waarden (van 80 naar 165 woningen)
  - op overige woonkernen beperkt of geen effect
  - in buitengebied toename aantal woningen waarden tot boven juridisch geaccepteerde waarden (van 76 naar 118)

- let wel: dit is worst case en niet representatief voor werkelijke toekomst!

Woon- en leefklimaat bij scenario maximale uitbreiding onder huidige geurnormen

Achtergrondbelasting bij scenario maximale uitbreiding onder huidige geurnormen

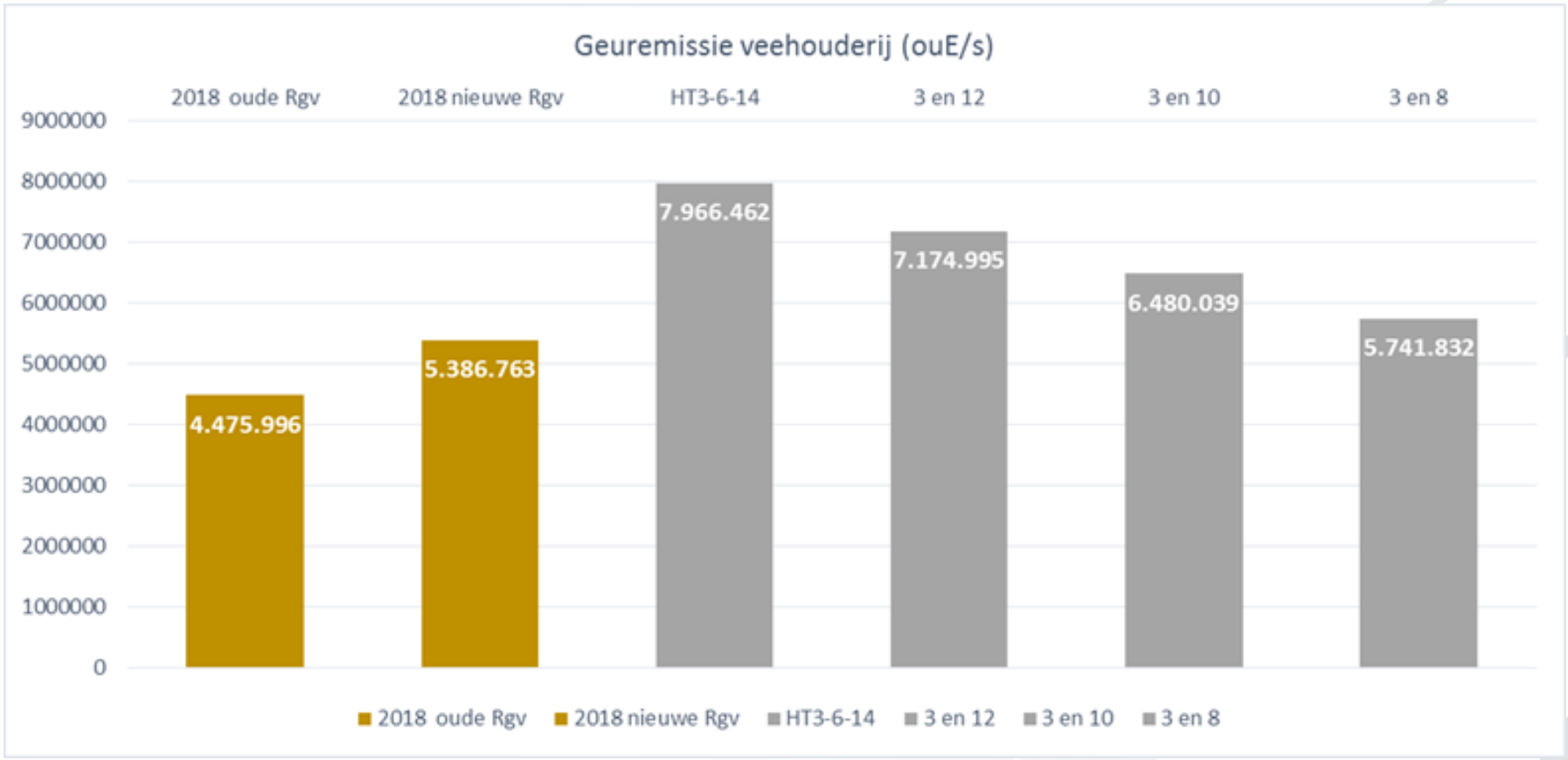
Scenario’s alternatieve normstelling

- scenario’s van 12, 10 en 8 odour units voor buitengebied in combinatie met 3 odour units voor alle woonkernen
- in totaal 98 bedrijven met potentiële toename geuremissie
- tabel toont hoeveel van die 98 bedrijven ‘op slot’ zitten of kunnen komen te zitten bij strengere geurnorm

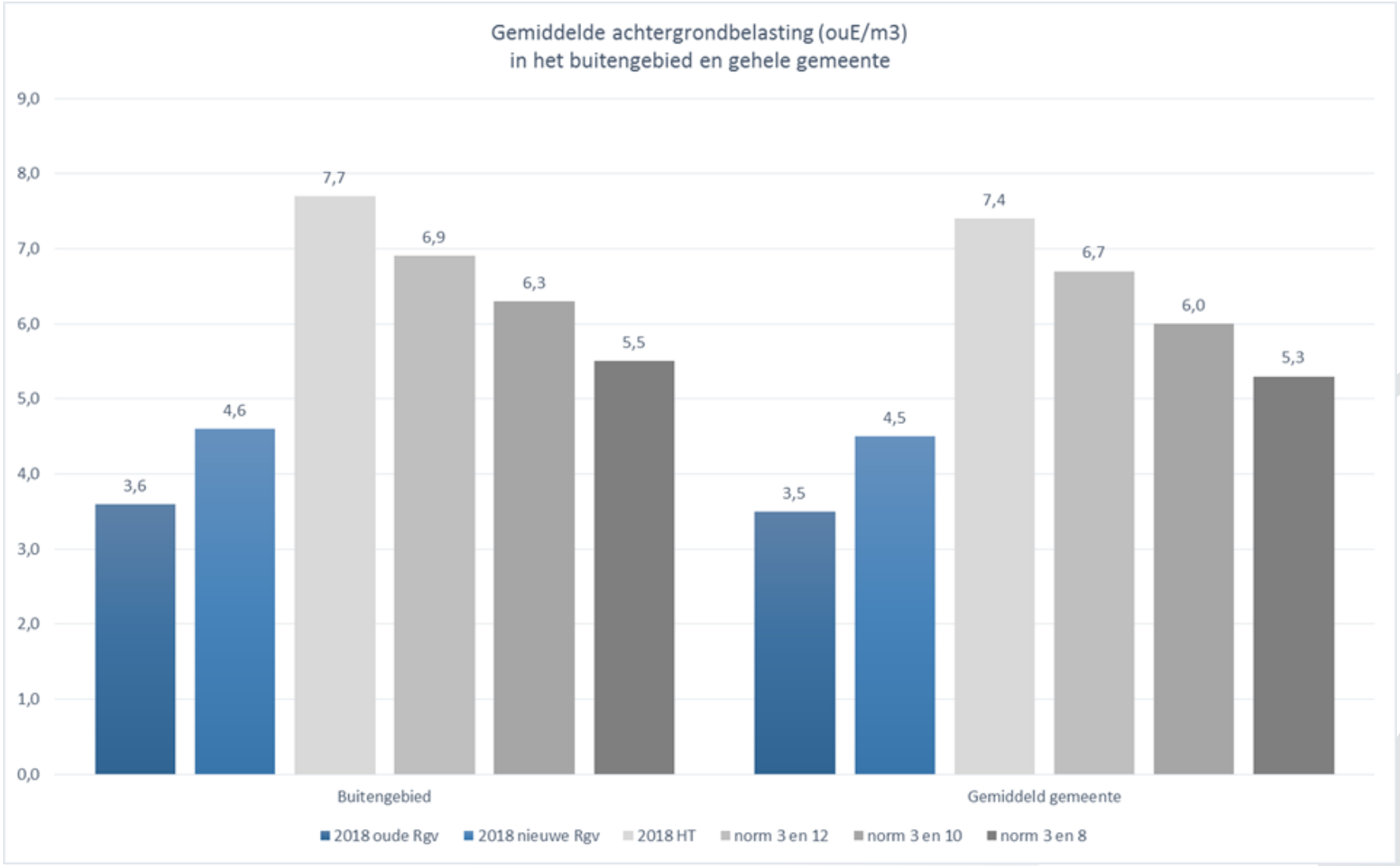
	Huidige geurnormen	Toekomstige geurnormen		
	3 en 6 en 14	3 en 12	3 en 10	3 en 8
Geen vrije emissieruimte	28	36	39	45

- voor alle bedrijven betekent een strengere geurnorm minder vrije emissieruimte voor bedrijfsuitbreidingen

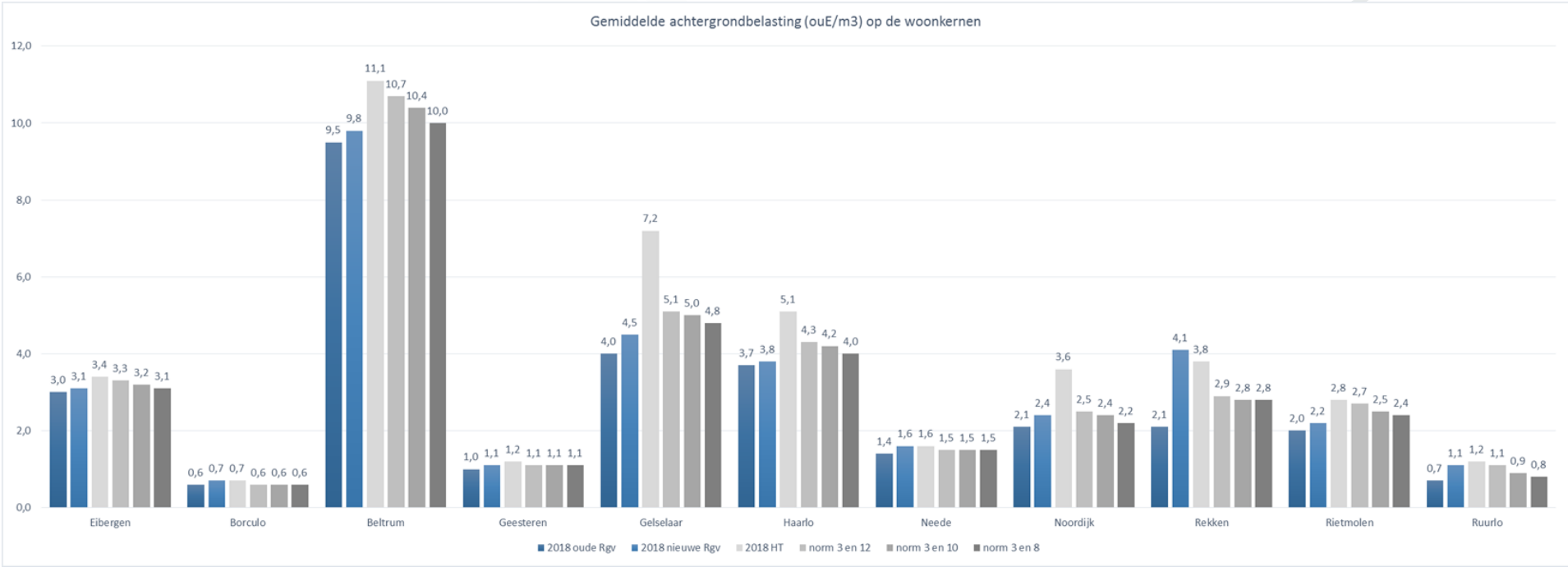
Effecten op totale geuremissie

Effecten op gemiddelde achtergrondbelasting

Effecten op gemiddelde achtergrondbelasting (2)

Omgekeerde werking

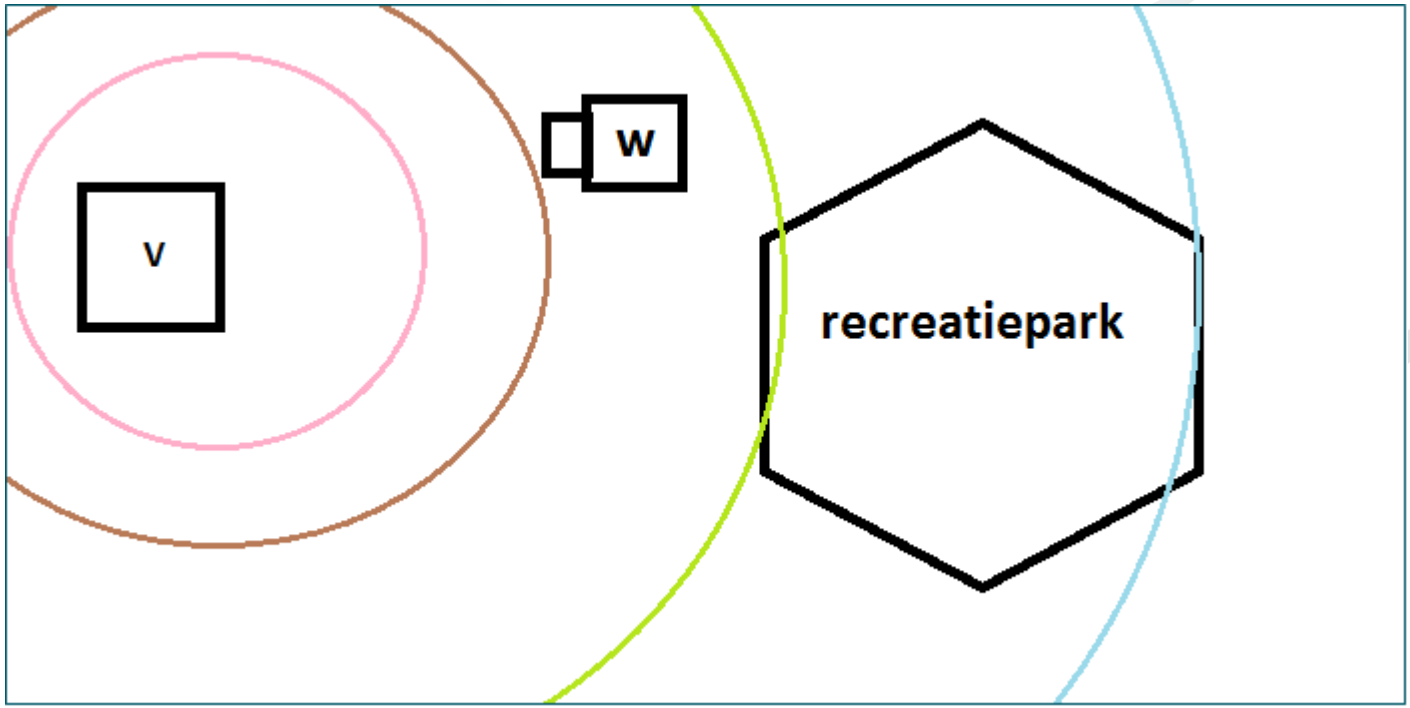
- strengere geurnormen leiden tot minder ontwikkelingsruimte voor niet-agrarische initiatieven (bijvoorbeeld uitbreiding bedrijventerrein, woningbouwprojecten, vergroting woning, realisatie crematorium of uitbreiding recreatiepark), wat kan leiden tot rem op dit soort ontwikkelingen

- strengere geurnormen leiden tot grotere beperkingen voor ontwikkelingsruimte veehouderijen bij niet-agrarische initiatieven in de omgeving (door grotere geurcontouren)

- was voornaamste overweging voor geurverordening 2008 i.v.m. woningbouwprojecten in kleine kernen

Omgekeerde werking (2)

- voorbeeld: nieuw recreatiepark en uitbreiding woning met serre
- contouren voorgrondbelasting 14, 12, 10 en 8 odour units

Bestaande woningen met matig tot slecht woon- en leefklimaat

- donkerblauwe en turquoise stippen op kaart

- bestaande rechten veehouderijen worden gerespecteerd

- Wgv kent geen saneringsregeling voor overbelaste situaties

- strengere geurnorm geen (directe) oplossing bestaande problemen -> pas bij uitbreiding in dieraantallen moet bedrijf zorgen voor lagere geurbelasting (maar niet tot niveau nieuwe/strengere geurnorm)

- gemeente/omgevingsdienst heeft geen handvatten om handhavend op te treden

- verslechtering woon- en leefklimaat boven bepaalde achtergrondbelasting wel weigeringsgrond RO-besluit

Bestemmingsplan buitengebied

- trend in huidige jurisprudentie is dat vastleggen veebezetting in bestemmingsplannen buitengebied noodzakelijk is

- voor elke verandering in veebezetting is dan een RO-procedure nodig

- bij onderbouwing RO-besluit moet beoordeling van achtergrondbelasting plaatsvinden

- te hoge achtergrondbelasting resulteert in niet aanvaardbaar woon- en leefklimaat

- dit is een extra slot op de deur voor wat betreft toename geurhinder (naast toets op voorgrondbelasting bij milieubesluiten en meldingen)

Monitoring geursituatie

- beeld is dat de huidige situatie niet direct aanleiding geeft tot strengere geurnorm

- zit nog veel potentiële ontwikkelruimte (vrije emissieruimte) in het gebied

- vinger aan de pols houden voor wat betreft ontwikkeling achtergrondbelasting en woon- en leefklimaat

- bevestiging dat worst case scenario inderdaad niet optreedt

- eventuele ontwikkeling richting worst case kwestie van lange termijn (> 5 jaar)

Onderbouwing raadsvoorstel

- huidige situatie geeft qua woon- en leefklimaat niet direct aanleiding tot strengere geurnorm

- geen acute noodzaak om geurbelasting terug te dringen (geen “Brabantse toestanden”)

- relatief weinig geurklachten over veehouderijen (ook niet in gebieden met hogere achtergrondbelasting)

- het oordeel van de RvS dat de GGD-advieswaarden niet zijn aan te merken als algemeen aanvaarde wetenschappelijk inzichten

- achtergrondbelasting is een verplicht te beoordelen aspect bij RO-procedures (in nieuw bestemmingsplan buitengebied geldt dat voor iedere uitbreiding in dieraantallen) -> slot op de deur voor wat betreft garanderen aanvaardbaar woon- en leefklimaat

gemeente Berkelland

Onderbouwing raadsvoorstel (2)

- zelfs meest strenge geurnorm lost op korte termijn niets op -> een forse aanscherping van de geurnormen doet geen recht aan Berkellandse situatie (disproportioneel)

- wel wenselijk om vinger aan de pols te houden -> monitoring geursituatie -> nieuwe geuranalyse in 2021

gemeente Berkelland

Vragen?

gemeente Berkelland